

3. feladatsor

1.	<p>Ha kiveszel egy betűt az alábbi szavakból, újabb értelmes szavakat kapsz. Melyek az új szavak?</p> <p>a) ügyelet:</p> <p>b) kalap:</p> <p>c) aszfalt:</p> <p>d) szekrény:</p> <p>e) éltés:</p> <p>f) forgó:</p>
-----------	--

a	
b	
c	
d	
e	
f	

2.	<p>A következő szólások, közmondások éppen az ellentétes jelentésükkel szerepelnek itt. Találd meg, melyekre gondoltunk, és add meg az eredeti jelentését is a saját szavaiddal!</p> <p>a–b) Amit csak egy ember használ, az hamarabb tönkremegy, mert az ember kevésbé vigyáz a saját holmijára. Kulcsszó: ló.</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>c–d) Túlzott nagylelkűsége következtében semmit nem tenne meg azért, hogy több pénze legyen. Kulcsszó: ördög.</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>e–f) Nagyon fiatal, ezért a tüzet sem mondja paráznak. Kulcsszó: hamu.</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
-----------	--

a	
b	
c	
d	
e	
f	

3.	<p>„Fordítsd” magyarra!</p> <p>A két ember közötti dialógus parázs vitává fajult. A téma a tegnapi demonstráció volt, ahol még a kommandósok által bevetett detonációs elrettentés sem volt elégséges a megtorláshoz. Lassan nálunk már tradíció lesz, hogy ez a támadó attitűd határozza meg az emberek gondolkodását. A koncepció az lenne, hogy ezen ellenséges hangulatú megmozdulások vezetői belássák, hogy ha maguk is jobban preferálják a békés akciókat, könnyebben érik el céljukat.</p>
-----------	---

a	
---	--

.....

.....

.....

.....

4.

Az alábbi mondatok kis nyelvhelyességi hibákat tartalmaznak. Írd le a mondatokat helyesen, és magyarázd is meg, hogy mi a hiba bennük!

a–b) A műsor ma este 20 órakor kezdődik.

.....

.....

c–d) Szerintem a szomszédom nem számítható be.

.....

.....

e–f) Nehezen kihámozható a filmből, hogy mit is akartak vele mondani.

.....

.....

a	
b	
c	
d	
e	
f	

5.

a) Adj címet a képnek!

.....

b) Írj egy 3-4 mondatos „cikket”, tudósítást a képhez!

.....

.....

.....

a	
b	

6.	<p>Írd körül a következő mellékneveket úgy, hogy csak szépítő kifejezéseket használhatsz!</p> <p>a) csúnya</p> <p>b) nagyon sovány</p> <p>c) öreg</p> <p>d) nagyon kövér</p>	<table border="1"> <tr><td>a</td><td></td></tr> <tr><td>b</td><td></td></tr> <tr><td>c</td><td></td></tr> <tr><td>d</td><td></td></tr> </table>	a		b		c		d	
a										
b										
c										
d										

7.	<p>Melyik a kakukktojás? Húzd alá, és magyarázd meg, miért!</p> <p>a) fíjai, híján, dijadal, mijeink</p> <p>b) koppan, cseppen, röppen, köppen</p> <p>c) higgyed, buggyan, roggyan, haggyad</p> <p>d) ballag, hallgat, szallag, állag</p>	<table border="1"> <tr><td>a</td><td></td></tr> <tr><td>b</td><td></td></tr> <tr><td>c</td><td></td></tr> <tr><td>d</td><td></td></tr> </table>	a		b		c		d	
a										
b										
c										
d										

8.	<p>Válaszolj a következő kérdésekre az alábbi mondattal kapcsolatban!</p> <p style="text-align: center;"><i>„E' volt az oka, hogy én itt olyan polcra nem mehettem, amilyenre, ha akartam volna, talán lehetett volna mennem.”</i></p> <p>a) Jelöld a tagmondatokat!</p> <p>b) Írd le a tagmondatok egymáshoz való viszonyát!</p> <p>c) Mi az alany szófaja? „... talán lehetett volna mennem.”</p> <p>d) Hány ige van a mondatban? Melyek ezek?</p>	<table border="1"> <tr><td>a</td><td></td></tr> <tr><td>b</td><td></td></tr> <tr><td>c</td><td></td></tr> <tr><td>d</td><td></td></tr> </table>	a		b		c		d	
a										
b										
c										
d										

Olvasd el figyelmesen az alábbi szöveget!

Csokonai Vitéz Mihály:
Búcsúzó beszéde a debreceni kollégiumi ifjúsághoz
(részlet)

Uraim! Búcsúzásomat sokan talán úgy fogják nézni, mint amelyben egy közszokásra megesküdtött ember igen könnyen megütközhetik s ezt is néminémű **rendetlen elme** mozdulásának fogják tartani; de példátlan búcsúzásom, mely igen hozzá illik példátlan elválásomhoz, minden, aki engemet és az én dolgaimat esméri, nyilván állaláthatja. Ne ütközzön meg tehát benne senki, Uraim, közületek: ha e szokatlan, de jó időben, ily szokatlan, de nem vétkes módon fogom végső búcsúzásomat megtenni, minekutána előtettek egész scénáját¹ nyitnám fel az én jövőendő életemnek.

Talán azt nem is kell említenem, hogy a tudomány legkedvesebb vagyonom volt mindenek felett, hogy én azokat jobban szerettem, mint minden egyebet, hogy én azok nélkül az életet élő ember eltemtetésének tartottam a philosophus Senecával; de azt kívánom mégis felfedezni, hogy a tudományokat nem azért szerettem, hogy mondták, nem azért kedveltettem, hogy a pallér-pálca ügyelt reám a hátam megett; nem is azt szerettem, amelyik könnyebb volt, közelebb volt, zsírosabb volt, hanem amelyet leginkább láttam **alkalmasnak** az én lelkem kicsinosítására, és fellobbantására annak a tűznek, melynek kéthárom kisdéd szikrácskája az én ifjúi esztendeimnek hamuja alatt gyenge fénynyel pislogott. (E' volt az oka, hogy én itt olyan polcra nem mehettem, amilyenre, ha akartam volna, talán lehetett volna mennem.) De azért **alacsony lélek** sohasem volt bennem s szemetem csavargó igyekezetek nem mozgatták cselekedeteimet; olyan pályát nyitottam meg magamnak, melyen liliomokon, Salamon dicsőségét olcsító liliomokon s az édes álomnál puhább gyepen lehetett futnom, nemcsak darabos, omladékos köveken, nemcsak tőrészel, hanem gyönyörködéssel is; és amelynek a végén állott a Virtus a Dicsőséggel, nemcsak méltóságos komorságú tekintetben, hanem az érzékenységeket megbájoló, a **szívet nyájasan kecsgettető**, a lelket édes andalgásba hozó ábrázatban.

Válaszolj a szöveg alapján az alábbi kérdésekre!

a) Mely tudományokat szerette leginkább Csokonai a beszéd szerint?

.....
.....

b) Húzd alá a szövegben azokat a szavakat, melyeket ma máshogy mondunk!

c) Melyik mondattal utal arra, hogy mihez fog kezdeni a beszéd után?

.....
.....

¹ jelenetét

a	
b	
c	
d	
e	
f	
g	
h	
i	

d) Mit jelent ez a mondat? „... nem azért kedveltem, hogy a pallér-pálca ügyelt reám a hátam megett...”

.....
.....

e) Vajon miért volt szükség erre a búcsúzó beszédre? Magyarázd meg 1-2 mondatban!

.....
.....

Mondd másként!

f) „**rendetlen elme**”:

g) „**alkalmatosnak**”:

h) „**alacsony lélek**”:

i) „**szívet nyájasan kecsgető**”:

10.

Képzeld el, hogy elköltöztök szüleiddel más városba. Írd meg te is búcsúbeszédet, melyet osztálytársaidnak mondanál el az utolsó napodon! Segítségül használhatod Csokonai beszédének egyes elemeit.

a	
b	
c	
d	
e	
f	
g	
h	
i	